

PARELS VAN KAPELLEN

DE 25 MEEST MARKANTE KAPELLEN VAN
MALDEGEM

EEN PUBLICATIE IN HET KADER VAN 25 JAAR OPEN MONUMENTENDAG

WOORD VOORAF

Sedert 1989 organiseert de Vlaamse Gemeenschap elk jaar op de tweede zondag van september Open Monumentendag. Bewustmaking, bescherming, valorisatie en herwaardering van ons rijk patrimonium (bouwkundig, archeologisch en landschappelijk) staan daarbij voorop. Dit jaar is Open Monumentendag aan zijn 25ste uitgave toe, een feesteditie dus. OMD Vlaanderen is thans toevertrouwd aan Herita, de nieuwe erfgoedorganisatie van de Vlaamse Overheid.

Herita doet een beroep op de Vlaamse gemeentebesturen voor de concrete realisatie van OMD. Van de 25 edities heeft het gemeentebestuur van Maldegem reeds 18 maal deelgenomen; sedert 2002 gebeurt dit ononderbroken. Daarvoor doet de gemeente een beroep op het gemeentelijk erfgoedcomité, dit i.s.m. de cultuurdienst, het archief en de dienst toerisme. Sedert enkele jaren werkt het plaatselijk erfgoedcomité ook samen met de gemeentebesturen van Sluis, Knokke, Damme en Sint-Laureins, o.m. op het vlak van gezamenlijke promotie en opening van OMD.

Tijdens Open Monumentendag op zondag 8 september 2013, wil het erfgoedcomité drie kapellen in de kijker plaatsen.

- **De neogotische kapel van Reesinghe**, opgericht door de familie Rotsart de Hertaing-Pecsteen in de jaren 1850, werd samen met haar omgeving recent opgefrist door de nieuwe eigenaar, de familie Maes.
- **De neogotische kapel van het klooster van de Zusters Maricolen** werd in 1907 gebouwd naar een ontwerp van pastoor Petrus Van Loo. Enkele jaren geleden werd de kapel herbestemd tot een polyvalente ruimte. Het is eerder uitzonderlijk dat de kapel, evenals de spreekkamer/ ontvangstzaal, opengesteld wordt voor het publiek.

- **De Theresiakapel in de Katsweg**, een prachtig voorbeeld van interbellumarchitectuur, wordt in primeur publiek toegankelijk. Deze kapel werd in 1932 opgericht door Octavie De Zutter, de echtgenote van Victor De Lille en is thans eigendom van het gemeentebestuur. De restauratie is een mooi voorbeeld van samenwerking tussen het gemeentebestuur en de afdeling houtbewerking van de Mevrouw Courtmansschool.

Naast de drie genoemde kapellen, opengesteld op Open Monumentendag, wil het erfgoedcomité in onderhavige brochure 25 van de meest markante kapellen van Maldegem onder de aandacht van het publiek brengen. Deze 25 kapellen zijn verspreid over het ganse grondgebied van Maldegem.

Als voorzitter van het erfgoedcomité dank ik van harte alle medewerkers, die hebben bijgedragen tot deze inventarisering: de leden van het comité, de cultuurdienst, dienst toerisme, archief en dienst infrastructuur en de personen met heemkundige belangstelling. Tevens dank ik het gemeentebestuur van Maldegem, de gemeentelijke cultuurraad, de monumentenbeheerders, de gidsen de permanentieverantwoordelijken voor hun bijdrage aan deze feesteditie van Open Monumentendag 2013.

Etienne Dhont

Voorzitter gemeentelijk erfgoedcomité Maldegem

TYOLOGIE VAN DE MALDEGEMSE KAPELLEN

Op initiatief van het gemeentelijk erfgoedcomité werden in de loop van 2012 en 2013 tientallen kapellen en kapelletjes op het grondgebied van de gemeente Maldegem geïnventariseerd. Als wij ook de kapelletjes in woningen, hoeven en schuren, stallingen, op bomen meerekenen, dan bekomen we enkele honderden exemplaren. Om te vermijden dat men door de bomen het bos niet meer ziet (of beter door de kapellen het devotioneel erfgoed niet meer ziet), hebben wij de voorkeur gegeven aan een typologische beschrijving van de Maldegemse kapellen.

In deze brochure beperken wij ons tot de 25 meest markante kapellen met telkens een foto en een korte omschrijving van de kapel (één per bladzijde). De kapellen van Reesinghe, het klooster van de Zusters Maricolen en de Theresiakapel in de Katsweg krijgen twee bladzijden toebedeeld, omdat zij op Open Monumentendag, op 8 september 2013, opengesteld zijn voor het publiek.

Qua omvang onderscheiden we vooreerst de grote kapellen verbonden aan een school (Zusters Maricolen, Broederschool, scholen van Vossenhol en Strobrugge). Vervolgens stippen we de kapellen en kapellenommegangen aan, verbonden aan een parochiekerk (Sint-Barbara, Sint-Vincentius, Sint-Jozef en Sint-Adrianus), een voormalig hospitaal (Sint-Arnoldus, thans KUMA) of een kerkhof (de pijlerkapellen van Donk). Voorts zijn er de vrij grote kapellen van Sint-Theresia in de Katsweg, Reesinghe, Vake, Den Doorn, Veldekens en de Langeweg in Middelburg. De kapellen als onderdeel van de Mariagrot van Kleit nemen uiteraard een afzonderlijke plaats in. Tenslotte verwijzen we naar de kleinere kapelletjes van Den Akker, Eibey, Gravinne en hoek van Brezendedreef en Passiedreef.

De meeste kapellen en kapelletjesomwegingen bezitten reeds een respectabele ouderdom (gebouwd in de 18de, 19de en het begin van de 20ste eeuw). Toch werden na de Tweede Wereldoorlog nog een aantal kapelletjes opgericht en dit meestal uit dankbaarheid voor het feit, dat de bewoners van de wijk heelhuids uit de oorlog kwamen (het betreft hier de kapellen van Moerhuize, Speyestraat, Vake en Den Akker). Het naoorlogs beeld van Onze-Lieve-Vrouw op de Hoeke in Adegem verving een veel oudere kapel op de wijk.

Niet minder dan zeventienmaal is de kapel toegewijd aan Maria en dit onder verscheidene gedaanten (O.-L.-V. van de weg, O.-L.-V. van Lourdes, O.-L.-V. van Fatima, Mater Dolorosa, de Zeven Weeën, O.-L.-V. van Altijddurende Bijstand, O.-L.-V. Hulp der Christenen). Sint Antonius-abt wordt vereerd rondom de kerken van Kleit en Donk en Sint-Antonius van Padua rondom de Sint-Barbarakerk en in de kapel van de Broederschool. Er is de Godelieve-omweging rondom de kerk van Adegem, er zijn de Sint-Corneliuskapelletjes en de Sint-Apolloniakapel aan de kerk van Kleit. Tenslotte verwijzen we naar de Theresiakapel in de Katsweg, de Sint-Arnolduskapel (KUMA) en de kruisweg van het Westeindeken in Adegem.

Bij een aantal kapellen bestaat er nog een devotionele band, zoals bij de kapellen van Strobrugge, Vossenhol, Reesinghe, Ten Doorn, Vake en uiteraard de Mariagrot van Kleit. De kapellen van de Zusters Maricolen, Broederschool, het Oud Hospitaal en wellicht de Theresiakapel hebben een herbestemming gekregen, meestal als polyvalente ruimte.

Van de 25 besproken kapellen werden er vijf als monument beschermd en 11 opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed in Vlaanderen. Bij de selectie van de 25 meest markante kapellen werd rekening gehouden met een spreiding over de verschillende deelgemeenten en parochies van de gemeente Maldegem: 12 in het centrum van Maldegem, 3 in Kleit, 4 in Donk, 4 in Adegem en 2 in Middelburg.

THERESIAKAPEL

KATSWEG 28 – 9990 MALDEGEM

Deze kapel is nog de enige kapel in de dorpskern van Maldegem. Ze werd in 1932 gebouwd in de toenmalige tuin van 't Kasteeltje in de Noordstraat in opdracht van bewoonster Octavie De Zutter, echtgenote van Victor De Lille. Ze deed dit uit dankbaarheid voor haar genezing van een slepende ziekte. De kapel is opgedragen aan de in 1926 heilig verklaarde Theresia van Lisieux, voor wie Octavie enorme bewondering had. Net als Theresia hield ze aan een eenvoudig vroom bestaan in het teken van God.

Architecturaal gezien is deze kapel een unicum in de streek. Er zijn niet zo veel kapelletjes in modernistische stijl gekend. Gewoonlijk gaven architecten een meer traditionele, meestal neogotische vertaling aan

dergelijke devote opdrachten. Het ontwerp is van architect Flor Van Reeth (1884-1975) uit Antwerpen, een voor die periode belangrijke architect in Vlaanderen van religieuze modernistische bouwwerken.

Het bouwwerk leunt sterk aan bij de Amsterdamse School. Het is hoekig van concept, heeft een grote imkluifel met steunzuilen. Typerend voor deze stijl is ook het decoratief gebruik van verschillende kleuren baksteen, het metselverband en betongebruik, alsook de dakopening in functie van de lichtinval op het altaar, het zgn. zenitaal licht. Ook het interieur sluit hierbij perfect aan. Zo waren de glasramen van de hand van de bekende glazenier Eugeen Yoors, eveneens uit Antwerpen. Architect en glazenier waren beide prominente leden van de Pelgrimbeweging uit Lier, die een vernieuwing beoogde van de verstarde, zeemzoeterige neogotiek.

De kapel kende lange tijd zeer veel belangstelling. In de offerblok werden regelmatig grote giften gevonden voor de katholieke missies. Tijdens de oorlogsjaren zou de kelder onder de kapel dienst gedaan hebben als schuilkelder. In de vroege jaren 1950 werd de omgeving van de kapel door de erfgenamen van Victor De Lille verkaveld met behoud van weliswaar de kapel. Na het overlijden van Leon De Lille in 1995 besliste de familie om de eigendom van de kapel over te dragen aan de gemeente. Vandalisme ontmoedigde het kapelbezoek met de sluiting als gevolg. Naar aanleiding van de heraanleg van de Katsweg besliste het Gemeentebestuur van Maldegem, op voorstel van het erfgoedcomité Maldegem, om in samenwerking met de leerlingen van de houtafdeling van de Mevrouw Courtmansschool, het kapelgebouw terug in ere te herstellen. Na een grondige restauratie werd de kapel met Open Monumentendag 2013 opnieuw ingehuldigd en werd een infopaneel onthuld.

KAPEL ZUSTERS MARICOLEN MARKTSTRAAT 15 – 9990 MALDEGEM

Na een lange voorgeschiedenis kwamen in 1874 het klooster en de school van de E.Z. Maricolen op de Markt tot stand. In 1874 werd de eerste steen gelegd van het U-vormige gebouw, waarin het klooster en de school, gewijd aan de H. Jozef, gevestigd werden. Nadien breidde de school sterk uit en werden de dwarsvleugels achteraan verlengd, waardoor het complex een H-vormige plattegrond kreeg. Een nieuwe neogotische kapel, gebouwd in 1907 naar het ontwerp van priester-architect Petrus van Loo en tevens pastoor van de Sint-Barbara-parochie, sluit deze H-vorm af, waardoor een vierkante binnenplaats ontstond.

De georiënteerde eenbeukige kapel in een voor de tijd nog representatieve neogotische stijl telt vijf traveeën, een koor van één travee met driezijdige sluiting en de aanpalende sacristie onder zadeldak. Ze is opgetrokken uit oranjerode baksteen op een plint van zwarte baksteen en sporadische verwerking van arduin voor de dekstenen, dorpels en traceringen. Een hoog leien zadeldak, voorheen met klokkentorentje, dekt de kapel af. De zijgevels worden geritmeerd door versneden bakstenen steunberen waartussen rechthoekige drielichten op de begane grond en gekoppelde lancetvensters op de bovenverdieping gevat zijn. Overhoekse muizentandfriezen lijnen de gevels onder de daklijst af. De koorsluiting is voorzien van drie spitsboogvensters met glasramen en neogotische tracering. Sinds 1965 is de kapel inwendig opgedeeld door een betonnen vloer ter hoogte van de bovenvensters. Het gelijkvloers wordt nu gebruikt als refter.

De bovenkapel behield het houten spitstongewelf en drie figuratieve glas-inloodramen met opschriften v.l.n.r. " S. Petrus en S. Virgo Maria, sacratissimum Cor Jezu miserere nobis en Sanctus Joseph en Sancta Theresia" . Eén werd geschonken door priester Van Loo, de overige door familie van kloosterzusters. Op de houten altaartafel staat een koperen tabernakel met nis en kruisbeeld. Een gepolychromeerd beeld van O.-L.-Vrouw en het H. Hart staan links en rechts van het koor op een neogotische sokkel. Een kruisweg op doek geschilderd is achteraan in de kapel opgehangen. Als enige meubel staat er nog een neogotische biechtstoel. (Dit was de toestand in 2003 vóór de herbestemming.)

Zeer recent werd de bovenkapel herbestemd tot een polyvalente ruimte voor intern schoolgebruik; sporadisch wordt de kapel ook door buitenstaanders gebruikt. Op Open Monumentendag wordt de kapel, evenals de ontvangstkamer van het klooster, in primeur aan het publiek open gesteld. De kapel werd samen met het klooster en de school beschermd als monument op 9 juni 2004.

Maldegem

KAPEL VAN REESINGHE
BRUGSESTEENWEG 181 – 9990 MALDEGEM

Maldegem

Het kasteel van Reesinghe werd in 1858 gebouwd naar plannen van architect Eugène Carpentier van 1854 door de familie Pecsteen-de Lampreel op de historische site van het heerlijk kasteel van Maldegem. Door erving kwam het domein in handen van de familie Rotsart de Hertaing, afkomstig van Brugge. In de zuidoosthoek van het kasteeldomein, toegankelijk vanaf de Brugsesteenweg, werd een kapel opgericht.

Dit typisch neogotisch bak- en zandstenen gebouwtje, thans witgeschilderd op arduinen plint, is een eenbeukige kapel onder leien zadeldak tussen aandaken met schouder- en topstuk. Zandstenen dekstenen en hoekkettingen begrenzen de gevels. De voorgevel wordt gemarkeerd door een spitsboogdeur onder waterlijst en een bekronende neogotische beeldnis met verweerd O.-L.-Vrouwebeeld. De houten vleugeldeur met vouwbladmotief heeft een fraai bovenlicht met vierpasmotief.

De interieurafwerking werd vermoedelijk circa 1900 vernieuwd. Het spitstongewelf kreeg een afwerking met ijzeren profielen met typische rozetjes en de wanden werden versierd met een palmettenfries in sjablonentechniek. De kapel heeft een neogotisch altaar met een polychroom Mariabeeld met kind en telt verschillende heiligenbeelden.

Recent werd de kapel getroffen door enkele vandalenstreken. Ludo Maes, de nieuwe eigenaar van kasteel en kapel, nam het initiatief tot opfrissing van de kapel. In mei 2013 werd de kapel opnieuw ingewijd en ingehuldigd, en dit met medewerking van de kerkelijke en gemeentelijke overheid en van een schare kapelbezoekers. De kapel werd samen met het kasteel van Reesinghe beschermd als monument op 9 juni 2004.

OMMEGANG VAN SINT-ANTONIUS SINT-BARBARAKERK MARKTSTRAAT 36 – 9990 MALDEGEM

Omstreeks 1890 of iets later moeten de zeven kapellen tot stand gekomen zijn die, verspreid langs het gaanpad tussen haag en kerkgebouw, samen een ommeegang vormen ter ere van Sint-Antonius van Padua. In de nissen zijn in hoog reliëf scènes uit het leven van deze volkse heilige voorgesteld. Van de eerste kapel ten noordwesten van de kerk vertrekkend en zo omgaand naar het zuiden zijn dat: de prediking tot de vissen, het mirakel van het H. Sacrament, de verschijning van het Jezuskind, de wonderbare genezing van vallende ziekte, het hart in de geldkist, een dode wordt tot leven gewekt en de dood van Sint-Antonius. Hoewel daaromtrent maar weinig gegevens bestaan, wijst alles erop dat de kapellen er kwamen door toedoen van pastoor Henri Bouckaert, die van bij zijn aankomst in Maldegem in 1888 de devotie tot Sint-Antonius vurig promoveerde.

De Sint-Antoniuskapelletjes werden samen met het voormalig kerkhof met kerkwegels beschermd als monument op 9 juni 2004.

KAPEL OUD HOSPITAAL MEVR. COURTMANSLAAN 82 – 9990 MALDEGEM

Het Oud Hospitaal, thans de zetel van de gemeentelijke kunstacademie (KUMA), werd opgericht onder impuls van kanunnik J.O. Andries in de periode van 1870-1871. Het hospitaal en de kapel werd in 1867 ontworpen door architect Eugène Carpentier uit Beloeil. Het hospitaal werd steeds bediend door de Zwarte Zusters uit Aalst. In februari 1872 droeg kan. J.O. Andries de eerste mis op in de kapel.

In de kapel treffen we een brandglasraam aan met volgende inscripties: "Kanunnik Arnold van Maldegem heeft dit hospitaal geschapen. Kanunnik Josef Olivier Andries heeft dit hospitaal herschapen." De kapel is thans in gebruik als leslokaal van de KUMA. De kapel is samen met het oud hospitaal Sint-Arnoldus opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed in Vlaanderen.

KAPEL BROEDERHUIS

39STE LINIELAAN 4 – 9990 MALDEGEM

Op initiatief van pastoor Henri Bouckaert werd in 1889 de school van de broeders Hiëronymieten opgericht. In 1900 werd de kapel bij het klooster van de broeders gebouwd. Zowel kapel als school werden onder de bescherming gesteld van Sint-Antonius van Padua, een volksheilige bij uitstek. De gedenksteen in de oostgevel van de kapel draagt als inschrift: "Ter ere van de H. Antonius van Padua – E.H.H. Bouckaert, pastoor, Maldegem, 25 juni 1900."

In het jaar 2004 kreeg de kapel een herbestemming als polyvalente ruimte voor het parochiaal verenigingsleven. De renovatieplannen zijn van de hand van Michiel Verstraete van het architectenbureau AIKO. De kapel, samen met het klooster van de broeders Hiëronymieten, werd opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed van Vlaanderen.

MARIAKAPEL MOERHUIZE

MOERHUIZESTRAAT-WESTWEG – 9990 MALDEGEM

In 1987 werd op het erf van de familie Van Deynze, op de hoek van de Moerhuizestraat en de Westweg, een nieuwe Mariakapel opgericht. Deze kapel verving een vervallen kapel, opgericht na de oorlog, uit dank voor het feit dat Moerhuize geen dodelijke slachtoffers kende, ondanks de grote verwoestingen op het einde van de oorlog in september-oktober 1944.

De inwoners van het gehucht Moerhuize waren massaal aanwezig op de inzegening van de kapel door deken René Vereecke op 3 oktober 1987.

MARIAKAPEL STROBRUGGE

OUDE AARDENBURGSE WEG – 9990 MALDEGEM

In 1907 werd een afdeling van de school van de Zusters Maricolen opgericht in Strobrugge, samen met een kapel. In 1965 verdween de kapel met de aanleg van de nieuwe bruggen over het Schipdonkkanaal en het Leopoldkanaal. Door toedoen van Broeder Edward Van den Abeele, onderpastoor Antoon Van Cauteren, de giften van de bewoners en de medewerking van bereidwillige vaklui werd een fraaie kapel opgetrokken, naar het plan van architect Laurent Cromheecke. De inwijding gebeurde op 1 mei 1967 met een optocht vanuit het Jeugdhuis en een mis in de kapel, massaal bijgewoond door de bewoners van de wijk.

KAPEL VAN ONZE-LIEVE-VROUW-VAN-TROOST SCHAUTENSTRAAT 258 – 9990 MALDEGEM

De kapel werd in 1956 gebouwd op grond van de E. Zusters Maricolen, die op het aangrenzende perceel ook een wijksschool bezaten. De bouw van de Mariakapel kwam er op initiatief van de familie Julien Van Hoorebeke en meer bepaald van zijn kinderen E.P.F. Van Hoorebeke en architect J. Reyntjes – Van Hoorebeke Paula. Daartoe werd een wijkcomité opgericht onder leiding van onderpastoor E.H.M. Doom en meester Paul De Ceuninck.

Beeldhouwer A. Dhavé uit Eeklo kreeg de opdracht tot het maken van twee beelden; een groot beeld in de kapel en een kleiner in de nis van de voorgevel. De binneninrichting bestaat uit een bidbank, twee koperen kandelaars, een grote koperen kandelaar voor de offerkaarsen en twaalf stoelen. Op 13 mei 1956 werd de kapel plechtig ingezegend door deken E.H. Paul van Overbeke en dit onder massale belangstelling. De Mariakapel is opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed van Vlaanderen.

MARIAKAPEL SPEYESTRAAT SPEYESTRAAT 52 – 9990 MALDEGEM

Reeds voor de Tweede Wereldoorlog werd in de Speyestraat een eenvoudig kapelletje opgehangen tegen de wand van een schuurtje met als onderschrift "Koningin van de vrede, bescherm ons." Later werd dit kapelletje vervangen door een stenen kapel.

Bezijden deze kapel is volgende tekst aangebracht: "Maria, machtig goed, zegen wie U in 't voorbijgaan groet."

MARIAKAPEL VAKE

VAKEBUURTSTRAAT 302 – 9990 MALDEGEM

De Mariakapel werd in 1947 gebouwd uit dankbaarheid omdat de inwoners van de wijk Vake de oorlog goed doorstaan hadden en dit op initiatief van landbouwer Richard Buysse. Er was op die plaats reeds devotie rond een ander kapelletje. De kapel heeft een oppervlakte van 9 m². Tegen het plafond zijn vrij mooie, op linnen geschilderde engelen te zien en ook het lievevrouwbeeld bezit esthetische kwaliteiten.

De inwijding op 15 augustus 1947 werd voorbereid door een comité, bestaande uit onderpastoor Snoeck en een zestal vooraanstaanden uit de wijk. Sedert 2009 is de familie Peter en Ilse Dhont-Missorten eigenaar van de kapel, die gezorgd heeft voor een noodzakelijke opknapbeurt. De kapel is opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed van Vlaanderen.

MARIAKAPEL DEN AKKER

#KAPELLESTRAAT-KARREWEGEL – 9990 MALDEGEM

De Mariakapel staat op de hoek van de Kapellestraat en de Karrewegel. Het beeld van O.-L.-Vrouw, afgebeeld met een paternoster en een wereldbol in de handen, staat in een nis in het blauw geverfd. Vooraan is een zitbank opgesteld.

Op de foto, genomen in het begin van de jaren zestig van de vorige eeuw, bemerken we Franky Ryckaert, Els De Coninck en Hilde De Coninck.

OMMEGANGEN SINT-VINCENTIUSKERK

KLEITKALSEIDE 103 – 9990 MALDEGEM

Tegen de zuidmuur van de Sint-Vincentiuskerk zijn drie houten kapelletjes bevestigd, gewijd aan de verering van de heilige paus Cornelius, o.a. beschermheilige van het hoornvee en voorts aanroepen tegen velerlei kwalen. De kapelletjes, gemaakt op last van pastoor Medard Colman, werden gemaakt door de Adegemse timmerman Serafien Goethals en op 2 september 1899 plechtig ingewijd

Aan de noordzijde van de kerk hangen drie kapelletjes, die volkse taferelen brengen uit het leven van Sint-Antonius-abt. Aan de westkant hangt tegen de buitenmuur een kapel met een gebaarde gekapmantelde H. Antonius abt. Achteraan het kerkhof, aan de westzijde, bevindt zich een gedachteniskapel met kruisbeeld, opgericht ter nagedachtenis van E.H. pastoor Jozef Brewée en E.H. pastoor Leo Boterdaele.

Tenslotte staat rechts van de toren een beeld van de heilige Apollonia, aanroepen tegen de tandpijn. De kapelletjesomwegingen zijn samen met de Kleitse parochiekerk opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed van Vlaanderen.

MARIAGROT

HALLEDREEF – 9990 MALDEGEM

Pastoor Jozef Brewée startte in 1950 met het initiatief tot oprichting van de Mariagrot in de tuin van de pastorie, een overblijfsel van het Kluisbos. Daarvoor deed hij een beroep op architect Laurent Cromheecke en de Kleitse aannemer André De Vlieghe. Op 4 mei 1952 wijdde Mgr. Cuvelier de grot en de rozenkransomweg. Op 3 mei 1953 zegende deken L. Delfosse van Eeklo de kapelletjes met de Zeven Weeën van Maria, het H. Graf en de Sint-Ritakapel. Tenslotte wijdde Mgr. Calewaert op 16 mei 1954 een erekapel met calvarie. De Mariagrot wordt vooral druk bezocht in de meimaand en op 15 augustus heeft een kaarsjesprocessie plaats. De Mariagrot met kapellen werd als monument beschermd op 9 juni 2004.

DOORNKAPEL

URSELWEG 116 – 9990 MALDEGEM

De verering van Maria op de wijk Den Doorn is reeds meer dan 250 jaar oud. Een eerste kapel werd reeds gebouwd in 1818 door Jeroom Buysse, uit dankbaarheid omdat een van zijn zonen bij de loting naar de legerdienst in het Franse leger zich eruit geloot had. De huidige kapel dateert van 1895 en werd ingezegend door toenmalig pastoor Leo Verloo.

De Doornkapel telt verschillende beelden: Sint-Rochus, Sint-Antonius van Padua met kind Jezus, Sint-Cornelius, Sint-Jozef, Sint-Theresia van Lisieux, Sint-Barbara. Tenslotte is er het beeld van Onze-Lieve-Vrouw-ten-Doorn dat heel rijk versierd is. De Kleitse parochiegemeenschap gaat ieder jaar met Hemelvaartdag op bedevaart naar de Doornkapel. De kapel is momenteel eigendom van de familie Jaak en Martina De Pauw-Hoofst en is opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed van Vlaanderen.

OMMEGANGEN SINT-JOZEFSKERK BREZENDEDEEF – 9990 MALDEGEM

Op 20 augustus 1897 werden vijf kapelletjes van Sint-Antonius abt geplaatst in de kerkmuur van de Donkse kerk onder het pastoorschap van E.H. Edmond Van den Breen. Ze werden vervaardigd door de gebroeders De Beule uit Gent en plechtig ingewijd door kapucijn E. Firminius.

Op initiatief van pastoor Camiel Van Laere kwam in 1922 rondom de Sint-Jozefskerk van Donk een ommeegang van zeven kapelletjes, de statien van de Zeven Weeën van O.-L.-Vrouw, tot stand. Zij werden vervaardigd door de firma J. De Visscher uit Gent. Het wijdingsfeest van de kapelletjesommeegang en van het beeld van O.-L.-V. van Lourdes vond plaats op 30 april 1922 in aanwezigheid van Mgr. Segers, bisschop van Gent. De Mariakapelletjes werden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed van Vlaanderen.

PIJLERKAPELLEN BEGRAAFPLAATS DONK BREZENDEDEEF 27 – 9990 MALDEGEM

De toegang tot het Donkse kerkhof wordt gevormd door een hek met langs beide zijden een pijlerkapel. In de rechter pijlerkapel staat een Onze-Lieve-Vrouwbeeld, meer dan 300 jaar oud, geschonken door de familie Versluys uit de Veldhoek (thans verdwenen). Links staat een H. Hartbeeld, geschonken door de familie Van Meenen. Het kerkhof van Donk kwam na heel wat perikelen tot stand in 1886. De pijlerkapelletjes zijn samen met het kerkhof van Donk opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed van Vlaanderen.

MARIAKAPEL

#BREZENEDREEF-PASSIEDREEF – 9990 MALDEGEM

De Mariakapel "Mater Dolorosa" (Moeder van de Smarten) werd geplaatst op het kruispunt van de Brezende- en Passiedreef in het jaar 1963. Het beeld is afkomstig uit Aartrijke. Het bloemenperk voor de kapel maakt het geheel wondermooi en echt landelijk.

ONZE-LIEVE-VROUWKAPEL EIBEYSTRAT 33 – 9990 MALDEGEM

Het betonnen kapelletje bevat een beeld van O.-L.-Vrouw van Altijddurende Bijstand. Het beeld in reliëf bevindt zich achter een glazen nis en heeft als onderschrift "Dank aan O.L.V.". De familie Arthur Reybrouck liet het kapelletje plaatsen in 1964.

Voor het kapelletje bevindt zich een betonnen hofje van ca. 2m² met een groen hekje. Het kapelletje is versierd met talrijke Sint-Jacobsschelpen en is opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed van Vlaanderen.

OMMEGANG VAN SINT-GODELIEVE SINT-ADRIANUSKERK ADEGEM-DORP – 9991 ADEGEM

De Adegemse kerkfabriek besliste in 1895 over te gaan tot de plaatsing van "zes groepen verbeeldende de marteling van de H. Godelieve". De Oostakkerse beeldhouwer Borrenberge ontwierp de 6 taferelen. Op 22 mei 1897 had de wijding van de ommevang plaats onder een grote toeloop met een stoet met alle parochiale genootschappen. In 1957 werden de kapelletjes en beeldengroepen gerestaureerd dankzij de milde steun van een Amerikaans toerist. Ter gelegenheid van de dorpskernvernieuwing werden de kapelletjes hermetseled.

KRUISWEG WESTEINDEKEN

#OOSTEINDEKEN-MOLENSTRAAT – 9991 ADEGEM

Na het overlijden van zijn zuster Virginie op 31 oktober 1905 liet Aloys D'Hondt, zoutzieder en wijnsteker uit Eeklo, een volledige kruisweg oprichten door aannemer Borgonjon uit Adegem. Reeds eerder had hij een veldkruis opgericht op een stuk grond in het Westeindeke (thans Oosteindeke genoemd). De kruisweg werd ingewijd op 23 september 1906 door de paters Gordianen van het klooster van Eeklo.

Na het overlijden van de oprichter op 4 november 1921 werd de kruisweg en de bijbehorende grond geschonken aan de Adegemse kerkfabriek. De kruisweg groeide tijdens en na de Tweede Wereldoorlog uit tot een bedevaartplaats. Het kruis en de kapelletjes werden grondig hersteld in 1947 en 1978. De zandstenen kapellen op bakstenen sokkel zijn uitgevoerd in neogotische stijl. De beglaasde nissen zijn voorzien van polychrome reliëfs uit het atelier van Matthias Zens (1838-1921) van Gent. De kruisweg werd als monument beschermd op 9 juni 2004.

ONZE-LIEVE-VROUW VAN DE WEG

ADEGEM-DORP 97 – 9991 ADEGEM

Het huidige beeld van Onze-Lieve-Vrouw van de weg op de wijk de Hoeke werd in 1963 geplaatst op het kruispunt van de Hillestraat en de Spanjaardshoek (en nadien nog verplaatst naar de stoep, na een herschikking van het kruispunt). Jaarlijks op 15 augustus, O.-L.-V. Hemelvaart, heeft een autowijding plaats. Het beeld kwam in de plaats van een kapel, gebouwd in 1933 op een stukje grond van de familie Verstraete. Aangestipt mag worden dat reeds eeuwen lang op de wijk Hoeke een kapel stond. Zelfs schilder Pourbus tekende een kapel op zijn beroemde kaart van 1561.

KAPEL ONZE-LIEVE-VROUW VAN FATIMA

VELDEKENS 103 D – 9991 ADEGEM

De kapel is gewijd aan Onze-Lieve-Vrouw van Fatima en werd opgericht in 1947 door de familie Neyt. De kapel is opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed van Vlaanderen.

KAPEL ONZE-LIEVE-VROUW TER WILGEN GRAVINNE 14 – 9992 MIDDELBURG

Het kapelletje bevindt zich op de hoek van de Gravinne en Polderken, vlakbij het Leopoldskanaal. Het kapelletje is zeer oud, want het staat reeds vermeld op een kaart uit de 17de eeuw. Het beeld van de kapel is met de hand gesneden uit de helft van een uitgeholde knotwilg en is gepolychromeerd. Naast het beeld hangen twee engelenkopjes uit hetzelfde materiaal. Bij de herstelling van het kapelletje in 1975 werd ook het beeld gerestaureerd, maar niet meer teruggeplaatst gezien zijn grote waarde. Het beeld bevindt zich thans in de Sint-Petrus en Pauluskerk van Middelburg.

ONZE-LIEVE-VROUWKAPEL

LANGEWEG (NAAST NR 6) – 9992 MIDDELBURG

Deze kapel is toegewijd aan Onze-Lieve-Vrouw, Hulp der Christenen. Ze werd gebouwd door de familie E. De Bruyckere-Hoste in 1942. De kapel is opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed van Vlaanderen.

BIBLIOGRAFIE

- Heemkundige Kring Het Ambacht Maldegem, Jaarboeken 1999, 2001, 2002, 2004, 2009, 2012
- Herdenking Kanunnik J.O. Andries, blz. 31, Maldegem, 1986
- 100 jaar Adegem, Maldegem, Middelburg, deel I "In onze tijd", uitg. Heemkundige Kring Het Ambacht Maldegem, Maldegem, 1986
- Honderd jaar Broederschool Maldegem, blz. 23, Maldegem, 1989
- Inventaris Bouwkundig Erfgoed, gemeente Maldegem, Brussel, 2011
- Marc Martens, Aspecten van volksgeloof en volksdevoties in het Meetjesland, Appeltjes van het Meetjesland, Jaarboek 2011, blz. 23-208, Maldegem, 2011
- Het Parochiale Leven, deel 2 "In onze tijd", uitg. Heemkundige Kring Het Ambacht Maldegem, Maldegem, 1989
- Jeroom Van Maldeghem, Omtrent Kleit, blz. 13-23, uitg. Davidsfonds, Maldegem, 1988
- Waardevol Erfgoed, Wettelijk beschermd patrimonium Maldegem, blz. 4, 5, 8, 9, 10, 15, 19

HERKOMST FOTOMATERIAAL

- Cultuurdienst Maldegem
- Eugeen De Lille, Maldegem
- Gemeentelijk Archief Maldegem
- Heemkundige Kring Het Ambacht Maldegem

DEZE BROCHURE IS EEN INITIATIEF VAN DE GEMEENTELIJKE CULTUURRAAD MALDEGEM I.S.M. DE CULTUURDIENST, HET ARCHIEF EN DE DIENST TOERISME, TER GELEGENHEID VAN 25 JAAR OPEN MONUMENTENDAG.

TEKST ETIENNE DHONT, VOORZITTER ERFGOEDCOMITE MALDEGEM

VORMGEVING LIEN GOEGBEUR, DIENST TOERISME

DRUK DRUKKERIJ PERKA, MALDEGEM

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER GEMEENTELIJKE CULTUURRAAD MALDEGEM

GEMEENTELIJKE CULTUURRAAD MALDEGEM

